

STRESZCZENIE

Uwarunkowania ugody zawieranej przez jednostki sektora finansów publicznych

Rozprawa doktorska jest poświęcona zagadnieniu uwarunkowań ugód zawieranych przez jednostki sektora finansów publicznych. Jądrem moich rozważań jest art. 54a u.f.p., który wszedł w życie 1 czerwca 2017 r., co wiązało się również z nowelizacją ustawy o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych. Celem pracy jest natomiast znalezienie odpowiedzi na pytania: czy zastosowanie ugody, będącej instytucją prawa cywilnego, jest uzasadnione w przypadku podmiotów publicznych, a także co było przyczyną niezawierania ugód przez jednostki sektora finansów publicznych przed nowelizacją ustawy o finansach publicznych z 2017 r. Wybór tematu pracy był podyktowany przede wszystkim potrzebą uchwycenia granicy między uprawnieniami i swobodami występującymi w prawie prywatnym, w którym podmioty gospodarcze są nastawione głównie na zysk i własne korzyści, a ograniczeniami i zadaniami wykonywanymi przez organy administracji publicznej działające w granicach prawa, w interesie obywateli oraz ze szczególną dbałością o mienie państwowe. Przeprowadziłam tym samym rozważania w zakresie ram akceptowalności procesu „urynkowania” podmiotów publicznych, przez co rozumiem wprowadzanie do administracji państwowej instytucji typowych dla sektora prywatnego. Jest to stosunkowo nowa praktyka, która jednak w ostatnich latach zyskała na znaczeniu i występuje coraz częściej nie tylko w prawodawstwie polskim, lecz także w Europie.

Wśród wielu zastosowanych przeze mnie metod badawczych, m.in. analitycznej, porównawczej czy celowościowej, najważniejszą rolę odegrała metoda empiryczna pozwalająca na interpretację przepisów przez pryzmat ich praktycznego wymiaru. W tym celu przeprowadziłam rozmowy z przedstawicielami adresatów normy prawnej zawartej w art. 54a u.f.p. – przede wszystkim: radcami Prokuratury Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej, przedstawicielami Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad oraz reprezentantami Najwyższej Izby Kontroli. Ponadto składałam wnioski o udostępnienie informacji publicznej, aby przekonać się, jak w praktyce są załatwiane sprawy o dostęp do treści ugód zawieranych przez jednostki sektora finansów publicznych oraz opinii, o których mowa w art. 54a ust. 2 u.f.p. Zweryfikowałam także wybrane postępowania kontrolne prowadzone przez Najwyższą Izbę Kontroli, porównując podejście organów kontroli

do tego zagadnienia sprzed i po nowelizacji z 2017 r. Poszukując odpowiedzi na postawione we wstępie pytania, odniosłam się również do okoliczności pozaprawnych, tj. nauk społecznych oraz psychologii, oceniając efektywność przedmiotowych regulacji poprzez pryzmat natury ludzkiej, uwarunkowań społecznych czy panujących stereotypów.

Praca została podzielona na trzy części. W części pierwszej („Metody i praktyka alternatywnego rozstrzygania sporów”) analizowałam rozwój instytucji regulujących polubowne rozstrzyganie sporów. Opisałam instytucję mediacji i ugody w prawie cywilnym oraz administracyjnym. W części drugiej („Pojęcie i przesłanki ugody w prawie polskim”) skupiłam się na uwarunkowaniach ugody zawieranej przez jednostki sektora finansów publicznych w okresie po 2017 r. Dokonałam analizy przesłanek i formy ugód zawieranych na warunkach określonych w ustawie o finansach publicznych. W części trzeciej („Współwystępowanie norm w zakresie zawierania ugód”) scharakteryzowałam kolizje przepisów, które mogą wystąpić w związku ze stosowaniem art. 54a u.f.p. w odniesieniu do pozostałych norm prawa publicznego, takich jak: dostęp do informacji publicznej, zamówienia publiczne, pomoc państwa. Każda część składa się z rozdziałów, w których rozpisano kluczowe zagadnienia związane z tematem pracy. W podsumowaniu zostały między innymi przedstawione postulaty *de lege ferenda*.